



Høgskolen i Telemark

EKSAMEN
i
6012 Driftsregnskap og budsjettering
03.01.2012

Tid: 9-13

Målform: Bokmål

Sidetal: 3 sider oppgavetekst

Hjelpemiddel: Kalkulator

Merknader: Presiser forutsetninger du måtte mene det er nødvendig å ta dersom noe er uklart med oppgaveteksten.

Vedlegg: Skjemaer til huskehjelp – ingen innføring på vedleggsarket!

Eksamensresultata blir offentliggjort på studentweb.



Avdeling for allmennvitenskapelige fag.



Oppgave 1 (15 %)

AS Ende vurderer å nedlegge produksjonen av produktet Y nå, alternativt å produsere ett år til før nedleggelse. Inntekter som følger av fortsatt produksjon i året som kommer, er anslått til 2 millioner kroner. Råvarene som skal brukes i produksjonen er allerede innkjøpt. AS Ende betalte 1,4 mill kr for disse råvarene. Hvis nedleggelse velges, kan råvarene selges for 600.000 kr. Faste kostnader, som ikke blir påvirket av om produksjon av Y nedlegges nå eller om ett år, er budsjettert til 400.000 kr per år. Ved fortsatt produksjon påløper variable kostnader med totalt 150.000 kroner per år. Produktspesifikke anleggsmidler kan selges for 500.000 kr hvis produksjon av Y opphører nå. Anleggsmidlene antas å kunne selges om ett år for kr. 300.000. Anleggsmidlenes historiske kost er derimot 1,2 mill kr, de har en bokført verdi i dag på kr. 600.000, og de avskrives lineært over levetiden med 200.000 kr per år. Se bort fra skatt og avgifter.

- Forklar kort hva vi mener med begrepet relevante kostnader i forhold til å legge ned produksjonen av produkt Y nå.
- Lag en oppstilling som viser resultateffekten for AS Ende (positiv eller negativ) av å legge ned produksjonen av produkt Y nå framfor å produsere ett år til og gi en anbefaling om nedleggelse nå eller om ett år basert på dette.

Oppgave 2 (35 %)

Bedriften AS Bøprod produserer kun ett produkt, og har følgende standard bidragskalkyle per enhet (basert på budsjettert volum og salg på 5000 enheter per måned).

Salgspris:		800 kr
Direkte materialer:	2,5 kg * 50 kr/kg	125 kr
Direkte lønn:	0,5 timer * 280 kr/t	140 kr
<u>Indirekte variable tilvirkningskostnader:</u>	<u>0,5 timer * 140 kr/t</u>	<u>70 kr</u>
<u>Standard tilvirkningsmerkost:</u>		<u>335 kr</u>
DB per enhet:		465 kr

Budsjetterte faste tilvirkningskostnader per måned er på kr 1.350.000 og budsjetterte faste salgs- og administrasjonskostnader er på kr. 550.000. Indirekte variable kostnader innkalkuleres på produktet ut fra antall standard arbeidstimer i produksjonen. For varer i arbeid antas det å ha påløpt fulle materialkostnader og halvparten av direkte lønnskostnader og indirekte variable tilvirkningskostnader.

- Hva blir standardkalkylen (standard kostnad) for en enhet varer i arbeid?

Følgende opplysninger om produksjonen i januar måned foreligger:

Det var ingen inngående beholdning av varer i arbeid.

Det var 700 enheter ferdigproduserte varer på varelageret ved utgangen av januar.

I januar måned ble det igangsatt produksjon av 6000 enheter. Av disse ble 5100 ferdig produsert, mens 900 enheter er utgående beholdning av varer i arbeid.

Det ble solgt 5400 enheter og salgsinntekten ble kr 4.266.000.

Virkelig materialkostnad ble kr 744.000 og virkelig materialforbruk ble 15.500 kg.

Virkelige indirekte tilvirkningskostnader ble kr. 372.600.

Virkelig timelønn ble kr. 285 og lønnsavviket var på -9600 kr (ufordelaktig).



Virkelig fast tilvirkningskostnad var kr. 1.370.000 mens virkelig fast salgs- og administrasjonskostnad ble kr. 540.000.

- b) Finn standard mengde materialer, standard tid, og standardkostnader for direkte material, direkte lønn og indirekte variable tilvirkningskostnader for januar måned.
- c) Still opp et komplett standard bidragsregnskap for januar måned og finn månedens produksjonsresultat. (Se vedlagt skjema som huskehjelp, men før inn på vanlig ark.)
- d) Foreta en avviksanalyse for direkte materialkostnader og direkte lønnskostnader. (Se vedlagte skjema for oppstilling av avviksanalyse, men før inn på vanlig ark.) Kommenter raskt avvikene du finner.
- e) Dersom denne bedriften i stedet hadde ført sitt regnskap etter standard selvkost, hva ville månedens resultat da ha blitt?

Oppgave 3 (15 %)

Gjør greie for de viktigste prinsippene for fastsettelse av internpriser i en bedrift som fakturerer/selger leveranser mellom selvstendige ansvarsenheter internt i egen bedrift. I ditt svar, få fram noe om betydningen av: ledig kapasitet eller full kapasitet, hovedprodukter eller biprodukter.

Oppgave 4 (35 %)

Balanseprognosen per 31.12.2011 for Handel AS var som følger

Balanseprognose per 31.12.2011

Anleggsmidler	2.600.000	Aksjekapital	200.000
Varelagre	170.000	Opptjent egenkapital	2.480.000
Kundefordringer	360.000	Kortsiktig lån	80.000
Kontanter	70.000	Leverandørgjeld	440.000
<u>Sum eiendeler</u>	<u>3.200.000</u>	<u>Sum egenkapital og gjeld</u>	<u>3.200.000</u>

Du er økonomikonsulent i Handel AS og skal nå sette opp budsjetter for januar måned. Du har følgende budsjetterte data å forholde deg til. Se bort fra alle skatter og avgifter i oppgava.

- 1 Budsjetterte salgsinntekter er kr 1.400.000. Av dette er kr 350.000 kontantsalg, mens resten er kredittsalg. 50% av kredittsalget forfaller til betaling i salgsmåned, mens resten forfaller måneden etter. Alle kundefordringer per 31.12 vil bli innbetalt i januar.
- 2 Innkjøpet av handelsvarer er budsjettert til en inntakskost på kr 1.100.000. Kjøpet skjer på kreditt, og 40% av kjøpet forfaller til betaling i samme måned som det er innkjøpt, mens 60% forfaller måneden etter. All leverandørgjeld per 31.12.11 forfaller til betaling i løpet av januar.
- 3 Varelagrene per 31.12.11 er budsjettert til kr 300.000.



- 4 Diverse andre kostnader (lønn, salgs- og adm. kostnader og øvrige kostnader) for januar er budsjettet til kr 330.000. I dette tallet er det inkludert avskrivning av anleggsmidler med kr 40.000. De betalbare kostnadene forfaller til betaling samme måned som de påløper.
 - 5 Den kortsiktige gjelden som fremkommer i balanseprognosen, er et lån som forfaller til betaling i januar. Månedens rentekostnader for dette lånet er kr 3.000, som betales sammen med avdraget.
 - 6 Nytt ekspedisjonsutstyr anskaffes i januar for kr 70.000, og betaling skjer i samme måned. Det skal ikke beregnes avskrivninger i januar for denne nyanskaffelsen.
 - 7 Virksomheten opptar et nytt lån på kr 120.000 som utbetales mot slutten av januar. Lånet skal tilbakebetales i slutten av året, og rentene begynner å løpe fra og med februar måned.
- a) *Sett opp bedriftens resultatbudsjett for januar 2012. Vis i oppsettet hva bruttofortjenesten blir i kroner og i %.*
 - b) *Utarbeid likviditetsbudsjett for samme måned. Bedriften benytter ikke kassekreditt, og innbetalingsoverskuddet (eller underskuddet) vil da framkomme som endring i bedriftens kontantbeholdning.*
 - c) *Budsjetter balansen per 31.01.2012.*
 - d) *Kommenter kort bedriftens likviditets- og soliditetssituasjon per 31.01.2012.*



Vedlegg: (Ingen innføring på dette ark!) skjemaer/oppstillinger som hjelper hukommelsen.

Oppgave 2c) Prinsippskjema for føring av driftsregnskap (standard-bidrag):

SALG	Antall		kr		Kr	Avvik
	Standard		Standard kostnad	Virkelige kostnader		
	Mengde	Sats				
Direkte materialer						
Direkte lønn						
	Sum avvik direkte kostnader:					
Indirekte variable tilvirkn.kostnader						
Periodens tilvirkningsmerkost						
Beholdningsendringer varer i arbeid						
Tilvirkningsmerkost ferdigvarer						
Beholdningsendringer ferdigvarer						
Tilvirkningsmerkost solgte varer						
Indirekte variable salgs&adm.kostn						
SALGSMERKOST						
KALKULERT DB						
	Sum avvik direkte kostnader					
	Sum dekningsdifferanser					
	VIRKELIG DEKNINGSBIDRAG					
	Faste kostnader:					Avvik faste k:
	Faste tilvirkningskostn					
	Faste salgs&adm kostnader					
	Sum budsjettavvik faste kostn.					
	PRODUKSJONSRESULTAT					

Oppgave 2d): Oppstilling av avviksanalyse:

Direkte material:

(1) Standard (2) For avviksanalysen (3) Virkelig
 Std. mengde×Std.pris Virk. mengde×Std.pris

(1)–(2) = Mengdeavvik (2) – (3) = Prisavvik

(1)–(3) = Materialavvik

Direkte lønn:

(1) Standard (2) For avviksanalysen (3) Virkelig
 Std. timer×Std.lønnsats Virk. timer×Std.lønnsats

(1)–(2) = Tidsavvik (2) – (3) = Lønnsatsavvik

(1)–(3) = Lønnsavvik